

Resum executiu informe 2008

Per segon any consecutiu, l'informe de la justícia del Col·legi d'Advocats de Barcelona 2008 veu la llum, per tal de fer sentir la veu de l'advocacia pel que fa al funcionament de l'Administració de Justícia, atès que el nostre paper és fortament transversal i la nostra mirada rigorosament objectiva per què observa des del mateix pla el funcionament de totes i cadascuna de les institucions amb les que es veu obligat professionalment a relacionar-se.

També es tracta d'una valoració des d'una perspectiva més global que necessàriament ha d'atendre a les circumstàncies al funcionament i circumstància d'àmbits no directament judicials però que, inevitablement, influiran en el sistema de justícia.

L'informe és, sense dubte, crític atès que es ressalten les carències més importants i els punts més negres detectats en el funcionament general de l'administració de justícia; però el seu esperit és decididament constructiu perquè només reconeixent les mancances es poden aplicar les solucions.

En qualsevol cas, és imprescindible també posar de relleu que les diverses administracions implicades estan fent esforços per millorar aquest pilar fonamental de l'Estat de Dret.

En molt bona part, les dades de les que fa ús aquest informe facilitades pel Consejo General del Poder Judicial, en són una bona mostra. Forma part de l'anomenat Pla de Transparència Judicial aprovat mitjançant acord del Consell de Ministres de 21 d'octubre de 2005.

Però cal tenir en compte, que encara resten per desenvolupar extrems importants d'aquest Pla de Transparència, com ho reconeixia el Ministre Bermejo en la seva compareixença davant la Comissió de Justícia del Congrés dels Diputats del passat 25 de juny de 2008.

El desenvolupament d'una nova estadística judicial específica per l'administració de justícia, unificada i amb criteris únics de còmput i registre; el desenvolupament dels sistemes d'interconnexió, intercanvi de documents i registres unificats entre les diverses administracions implicades, el desenvolupament d'una nova oficina judicial racional i moderna que permeti funcionar amb criteris d'eficiència i rentabilitat; i el desenvolupament definitiu del traspàs de competències; són alguns dels exemples del que resta per treballar.

L'informe actual respecta l'estructura de l'anterior: una primera part dedicada als resultats de l'activitat del II·lustre Col·legi d'Advocats; i una segona part dedicada a actualitzar les dades sobre l'activitat i el funcionament de l'administració de justícia en els àmbits jurisdiccionals.¹

A més, enguany, hem volgut aprofundir en determinades qüestions que requerien d'una anàlisi i una reflexió més profunda. Per aquest motiu, hem dut a terme els següents estudis monogràfics que trobareu a la tercera part:

- L'Advocacia i advocats. Aproximacions a les seves imatges
- Professionals de l'advocacia a l'ICAB. Universitats de procedència i estudis de formació contínua a la seu col·legial
- La violència sobre la dona en la demarcació ICAB

---

¹ En aquest informe, com en l'anterior, hem preferit parlar d'àmbits jurisdiccionals o sistemes i no simplement de jurisdiccions, ja que cada àmbit (civil, penal, contenciós-administratiu i social) té connexions amb organismes públics administratius que condicionen la seva activitat (per ex. El servei individual de conciliacions individuals, conegut per CMAC, en el social; el centre de mediació familiar en civil, l'administració policial en el penal; o l'administració pública en el contenciós-administratiu).

- Activitat i funcionament de l'Administració de Justícia a les delegacions de l'ICAB.
- Funcionament dels jutjats: els temps de resposta

PRIMERA PART.- Activitat de l'II-lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona.

La primera part de l'informe, com l'any passat se centra en l'activitat del Col·legi d'Advocats de Barcelona, les seves funcions i el paper central que ocupa per a tota la societat.

Només cal tenir en compte l'ampli abast de l'ICAB a Catalunya, donant cobertura a més de 3.000.000 d'habitants repartits en 131 municipis organitzats judicialment en 13 partits judicials.

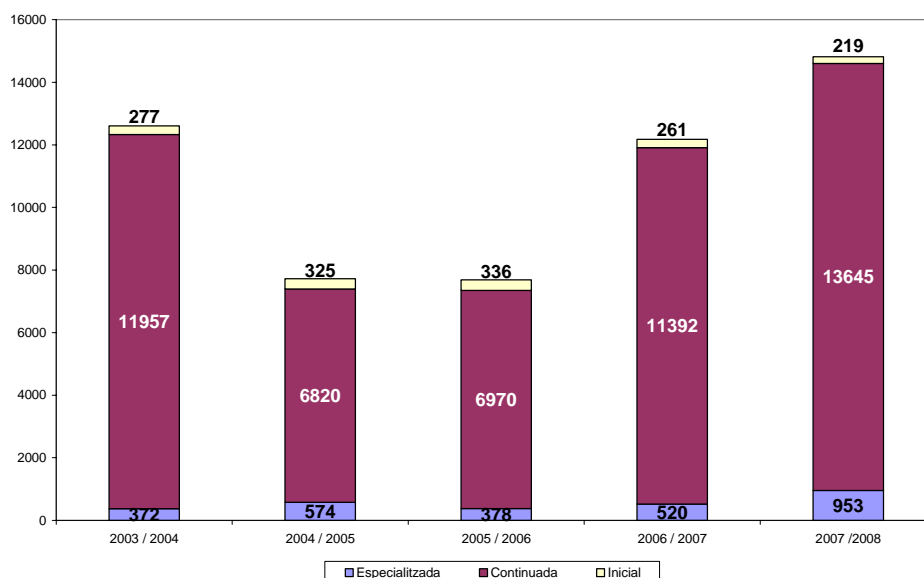
Els gairebé **15.000 advocats exercents**, que suposen el 86% dels col·legiats, són majoritàriament professionals per compte propi, sense perjudici que s'observa un increment dels advocats per compte aliena en els últims anys, molt probablement com efecte de la recent legislació sobre la relació laboral especial.

A més el 20% es troben inscrits als serveis d'assistència jurídica gratuïta i torn d'ofici, prestant una indubtable funció social.

El Col·legi d'Advocats de Barcelona, malgrat tenir com a objectiu principal, la defensa dels interessos de la professió també actua en interès de la societat; tenint atribuïdes les funcions de regulació de la professió, la seva formació i la regulació dels serveis del torn d'ofici i assistència jurídica gratuïta.

S'organitza internament mitjançant comissions, seccions o agrupacions; que suposen també la manifestació del dinamisme intern amb la participació d'una immensa majoria dels col·legiats.

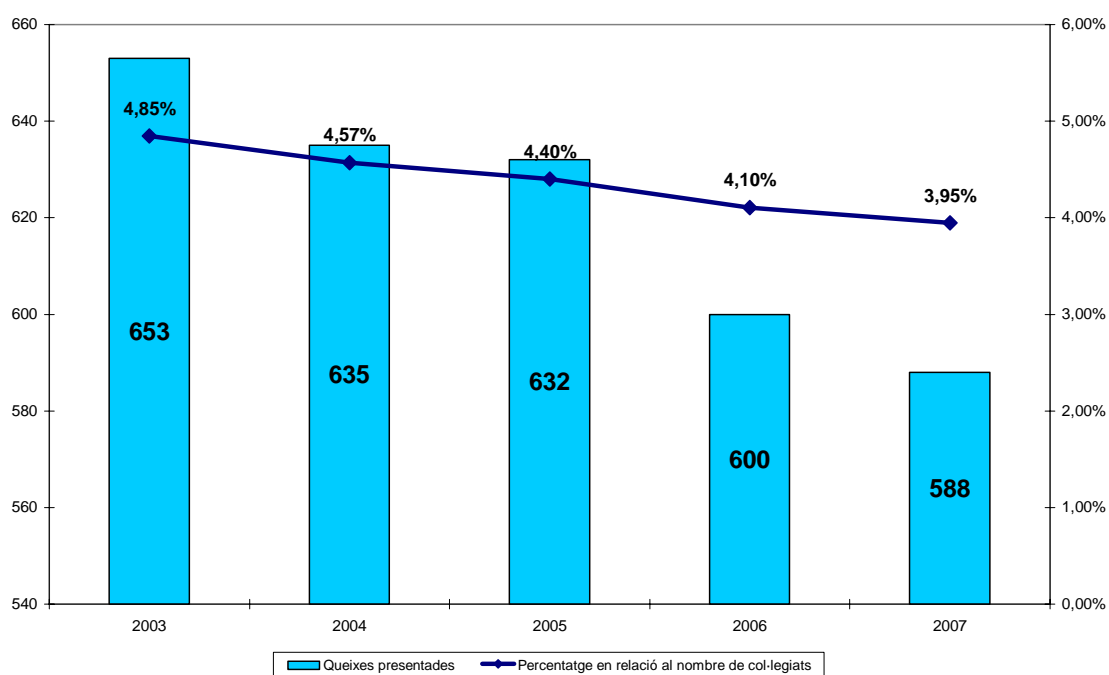
Pel que fa doncs a les funcions principals del Col·legi d'Advocats de Barcelona, destaquem, les més de **14.000 inscripcions en les diferents activitats formatives** estructurades en la formació inicial (Escola de Pràctica Jurídica), formació bàsica, formació especialitzada i formació continuada. Aquest àmbit d'actuació viurà en els propers anys una important reestructuració arrel de l'entrada en vigor de la Llei d'Accés i la necessària i imprescindible relació amb les universitats.

També és important la **funció deontològica** que suposa la capacitat de sancionar aquelles conductes reprobables realitzades pels advocats. S'observa en aquest sentit, un **lleuger descens de les denúncies interposades** (588 l'any 2007) un 70% de les quals ha donat lloc a l'obertura de diligències informatives.

Entre els anys 2003 a 2007 s'han imposat més de 550 sancions, la majoria de les quals han estat qualificades com a greus o molt greus.

En aquest sentit, malgrat hem de destacar que suposa una taxa molt baixa en relació al nombre total d'advocats en exercici i les nombroses actuacions que duent a terme aquests advocats; és molt important mantenir molt alt el control que s'està realitzant i cal reduir el temps de tramitació atès que ens aquests moments, presentem una taxa de pendència massa alta (en torn al 29%)

Pel que fa a la realització de l'informe preceptiu de l'article 246 de la Llei d'Enjudiciament Civil davant les **taxació de costes**, s'observa un descens important en els últims vuit anys (en torn al 30%) el que cal valorar com a dada positiva. El 49% dels informes realitzats durant l'any 2007 ha donat com a resultat la rebaixa d'aquesta minuta, malgrat cal tenir en compte que **més del 56% són minuts per sota dels 3.000 €**.

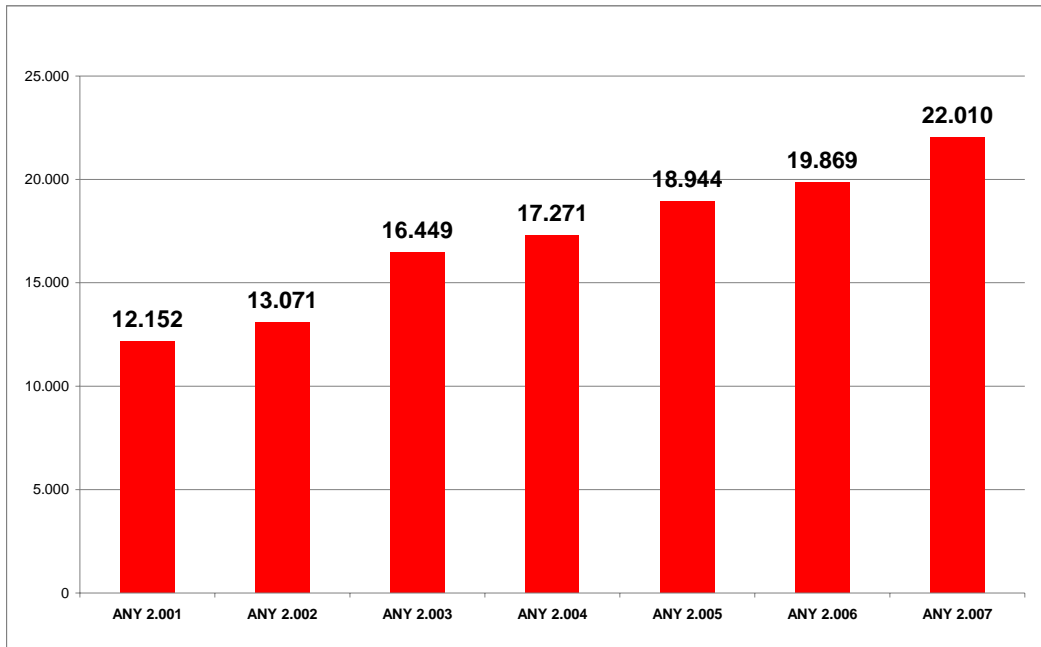
En l'àmbit dels serveis d'assistència jurídica gratuïta i torn d'ofici destaquem les **més de 27.000 persones ateses en els diferents serveis d'orientació jurídica**, tant pel que fa als serveis generals com els específics dels àmbits laboral, estrangeria i dones.

És imprescindible insistir en aquesta tasca realitzada pels Col·legis d'Advocats en general i el de Barcelona en particular, perquè només amb una eficient informació i assessorament al ciutadà, podran evitar-se molts dels conflictes actuals que invaeixen els nostres jutjats i tribunals.

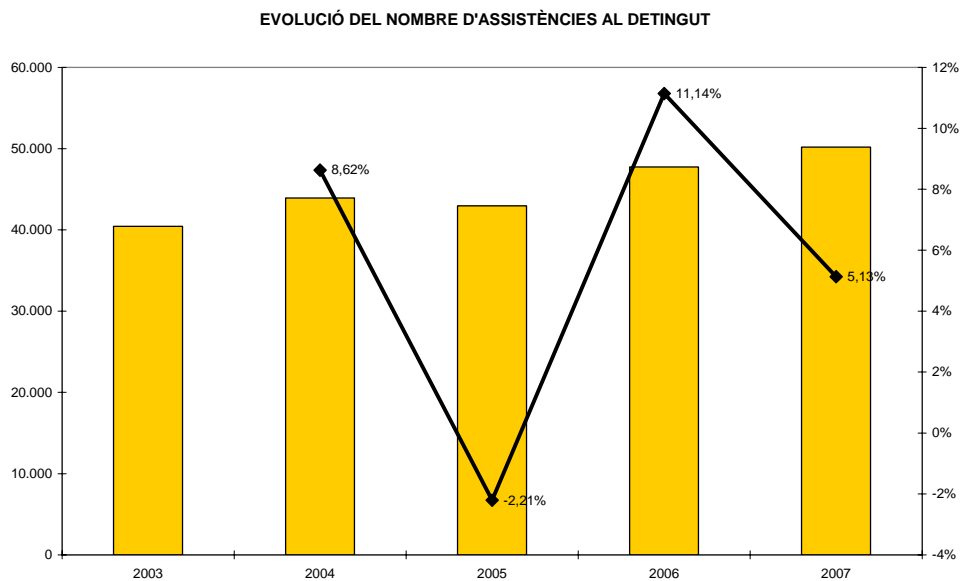
És precís per tant, des d'aquí continuar fent una crida a l'acostament d'aquests tipus de serveis als ciutadans; mitjançant la descentralització dels serveis amb l'ajut també de l'administració local; i establir un sistema suficientment garantista que procuri un degut assessorament a tots els ciutadans, sobretot respecte de les reclamacions en via administrativa per les que la llei, no preveu la intervenció

preceptiva de l'advocat però poden ser la base d'un posterior procediment judicial (pes important de les sol·licituds d'informació davant d'un recurs previ en via administrativa o procediments de faltes en l'àmbil penal)

Les sol·licituds de justícia gratuïta no deixen d'augmentar (més de 22.000 durant l'any 2007) i ens temem un augment molt més significatiu arrel de les circumstàncies de crisi econòmica que estem patint en aquests moments.

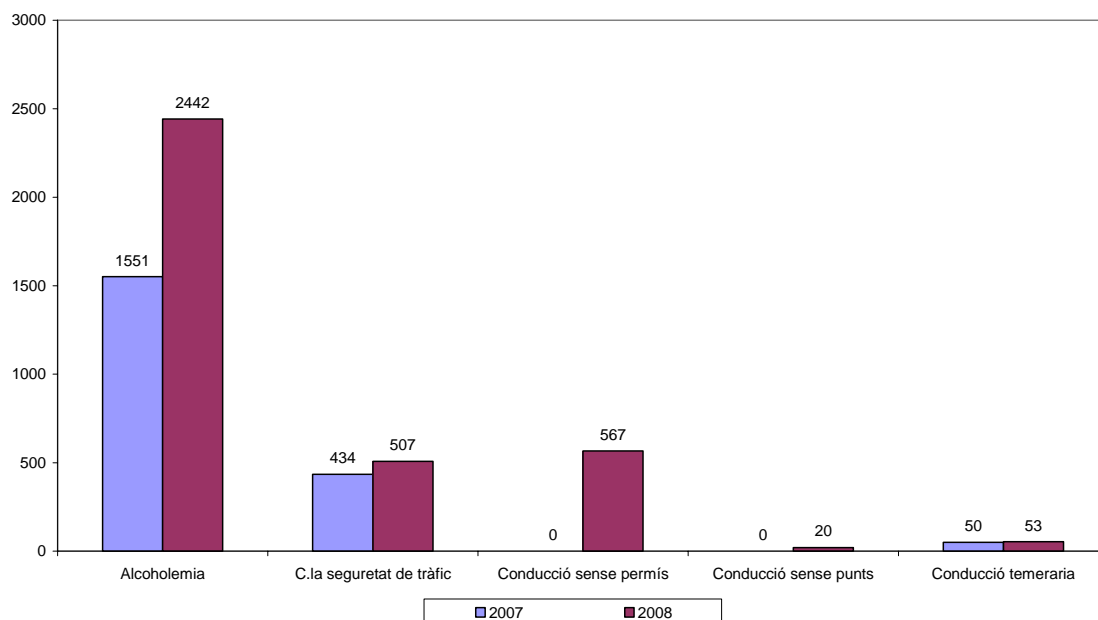

També s'observa un **continu augment de les assistències al detingut, més d'un 24% en els anys 2003 a 2007** tot tenint en compte que es tracta fonamentalment de les sol·licituds d'advocat d'ofici, mentre que les sol·licituds d'advocat de lliure designació es mantenen en nivells similars.

Aquesta realitat serà molt més preocupant l'any 2008 ja que la reforma realitzada en el Codi penal respecte dels **delictes de trànsit** han provocat ja en els **6 primers mesos de l'any 2008 un augment del 76,36% de les sol·licituds**.

ASSISTÈNCIES AL DETINGUT DELICTES TRÀNSIT

SEGONA PART. Activitat i funcionament de l'Administració de Justícia a la demarcació ICAB.

L'aspecte més destacat de l'informe de la justícia 2008 és la confirmació de les tendències que varen apuntar en l'informe de la justícia anterior. Això és: **la litigiositat** (judicialització dels conflictes) **segueix una suau línia d'augment** en tots els àmbits jurisdiccionals, excepte el social; cosa que **provoca que es ressenti la capacitat resolutòria dels òrgans judicials; augmenti la pendència i també la congestió o saturació d'assumptes en els òrgans judicials**.

Cal afegir que s'observa una millora de la resolució en el 2007 respecte el 2006, la qual cosa repercuteix en la resta d'indicadors. No obstant això, no podem afirmar que aquesta situació doni inici a una tendència a una millora dels indicadors en un futur, atesa la situació de crisi en que es troba immersa Espanya en aquests moments.

Hem d'advertir, com ja varem fer en l'informe anterior, que la variable quantitativa (estadística) és una dada que cal relativitzar. Com hem dit anteriorment, els òrgans judicials espanyols encara no apliquen el pla de transparència judicial aprovat per Consell de Ministres en el 2005. A dia d'avui, continuen sense implementar-se els protocols unificats de recollida i tractament de dades, cosa que provoca que el seu tractament sigui poc exacte.

El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, en la seva memòria 2007, també insisteix en el fet que el sistema de càlcul del nombre d'assumptes ingressats no està unificat a tot l'Estat i, per aquest motiu, resulta difícil homologar les càrregues de treball i comparar-les amb les que es registren en altres comunitats autònomes (MTSJCA 2007, p. 4).

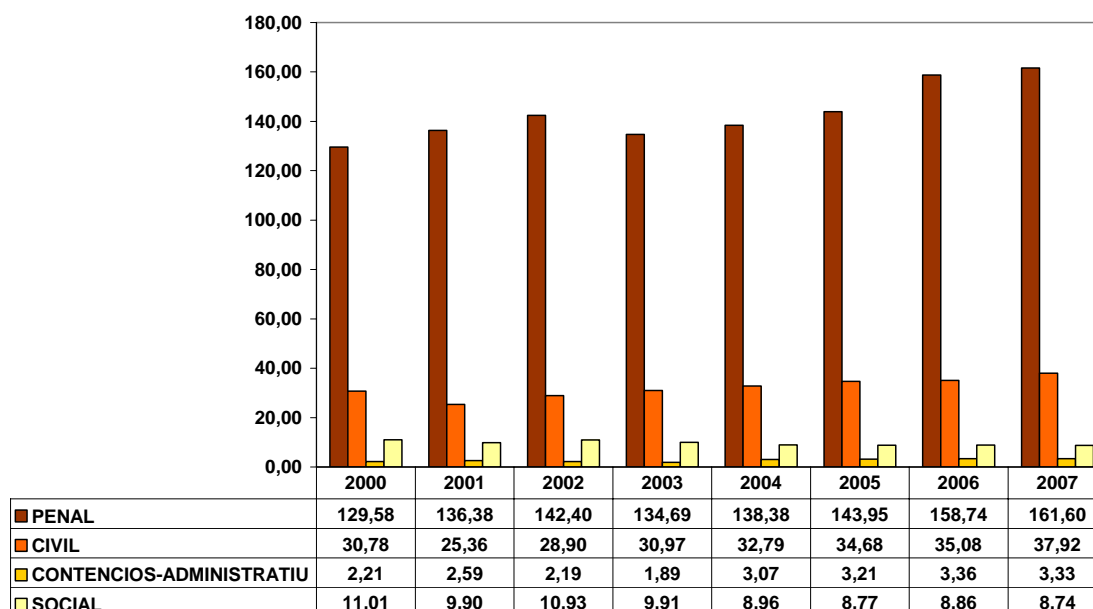
A més, més enllà del problema de la recollida, verificació i comparació de les dades estadístiques, cal tenir en compte que en el món judicial hi intervenen múltiples factors i variables que influeixen en els indicadors (resolució, pendència i congestió) i que condicionen inevitablement els resultats (mobilitat judicial, baixes, maternitats, etc).

Els aspectes més remarcables de l'informe de la justícia 2008 són:

La litigiositat

En línies generals, la litigiositat continua augmentant als Jutjats i Tribunals de la demarcació de l'ICAB amb tendències molt similars a les detectades a la resta de Catalunya i de l'Estat Espanyol. Només als àmbits del social i del contenciós-administratiu s'observa una estabilització o lleuger descens; però el volum que suposen els assumptes de civil i sobretot de penal, suposen que, en el seu conjunt, haguem de parlar del continu augment.

LITIGIOSITAT PER JURISDICCIONS. DEMARCACIÓ ICAB.

La capacitat resolutòria

La capacitat resolutòria dels òrgans judicials manté també la tendència apuntada en l'informe anterior: es verifica una línia d'augment anuals, encara que des de 2003, s'observa una desaceleració en el creixement, cosa que significa que **malgrat es resolguin més assumptes no es resolen tots els ingressats en un any.**

Quan a la resolució per sentència, el percentatge de sentències continua sent molt baix i la tendència és a disminuir any rere any. En el 2007, el nombre de sentències respecte els assumptes ingressats se situa en la franja del 15%-20% en tots els territoris comparats.

A la demarcació ICAB, tot i que el percentatge és superior a la resta de territoris comparats, **la capacitat dels òrgans judicials de dictar sentències presenta també una tendència a la baixa.** A més, cal matitzar aquestes dades, ja que en

aquest territori s'inclouen les sentències que dicten Jutjats i Tribunals, l'àmbit territorial del qual excedeix l'àrea d'influència de l'ICAB.

Indicadors judicials: taxa de resolució, pendència i congestió

En línies generals, cal destacar que en el darrer any 2007, **l'activitat global de Catalunya continua mantenint-se dintre de la mitjana espanyola** i ocupa una posició intermèdia en relació a la resta de comunitats autònomes del territori espanyol. En concret, pel que fa als assumptes ingressats i resolts, Catalunya se situa darrera de Andalusia i Madrid, i davant de la comunitat Valenciana. En assumptes pendents, Catalunya ocupa la segona posició seguida de Madrid i la comunitat valenciana.

Pel que fa a la taxa de resolució, pendència i congestió, Catalunya es manté dintre de la mitjana espanyola, fins i tot en resolució lleugerament per sobre. La pendència continua sent una assignatura pendent ja que ens situem lleugerament per sobre de la mitjana espanyola. Finalment, la congestió enguany, segons dades del CGPJ ens situem justament en la mitjana espanyola, a diferència de l'any passat que la superàvem.

En el conjunt de Catalunya, la demarcació ICAB destaca per tenir millor taxes de resolució, pendència i congestió que la resta de Catalunya i Espanya.

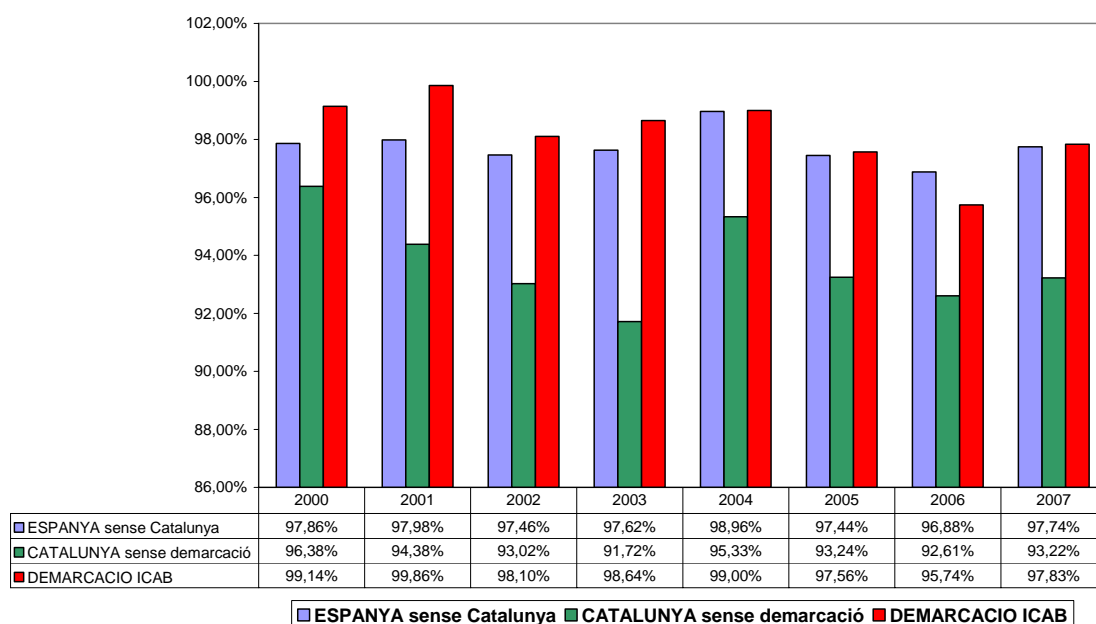
Això significa que si desglossem la demarcació ICAB del resta de Catalunya ens adonem que els resultats de Catalunya estan força condicionats per l'activitat a l'ICAB.

Per àmbits jurisdiccionals, Catalunya (inclosa la demarcació ICAB) destaca en resolució en l'àmbit penal i social. Ara bé, la pendència i la congestió del contenciós administratiu es troba entre les més altes d'Espanya (juntament amb Castella-la Manxa).

La taxa de resolució

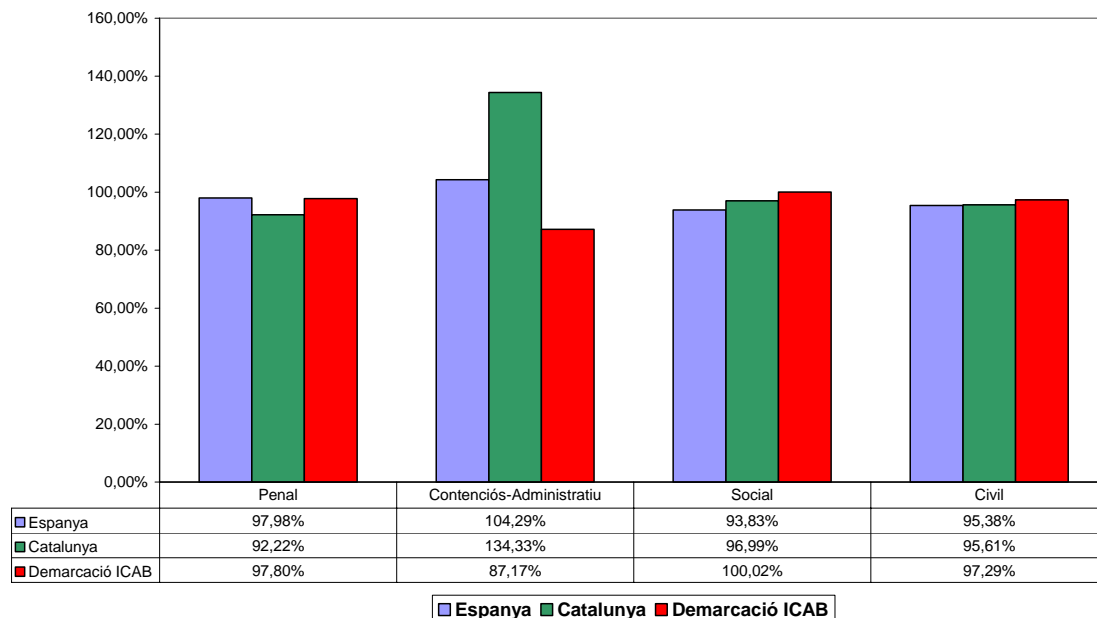
La tendència de la resolució indica una **millora** en el darrer any 2007, **tot i que cap dels territoris comparats assoleix la posició d'equilibri (100%)**. La pèrdua de capacitat resolutòria segueix una tendència a la disminució des de 2004.

TAXES DE RESOLUCIÓ COMPARADES.TOTES JURISDICCIONS.

Per jurisdiccions i a la demarcació de l'ICAB, és la jurisdicció social la que té uns indicadors més favorables. Preocupant pot considerar-se el contenciós-administratiu, molt per sota de la mitjana catalana i espanyola.

TAXA RESOLUCIONS MITJANA 2000-2007 PER JURISDICCIONS

Tot i així, per a valorar amb justícia la capacitat resolutòria dels òrgans judicials, sobretot dintre d'un context d'anàlisi micro- jutjat per jutjat-, cal tenir en compte variables, tals com la mobilitat judicial; les situacions de vacants i baixes; interinatges que distorsionen el funcionament normal dels òrgans judicials. Com tindrem ocasió d'exposar en el cos de l'informe, de vegades, el jutge ha d'ocupar part del seu temps en ensenyar els nous funcionaris interins que no disposen de la suficient preparació. També un jutge quan arriba nou el seu destí li cal un temps per adaptar-se al nou lloc de treball, entre altres situacions.

Cal afegir, com ja ho varen fer en l'anterior informe i, enguany hi insistim, que existeix una tendència a identificar capacitat resolutiva amb activitat i rendiment de jutges i magistrats, exclusivament.

Ens oblidem que per a que un assumpte es resolgui satisfactòriament, cal la intervenció activa de tots els actors que intervenen en els processos, inclòs el mateix justiciable.

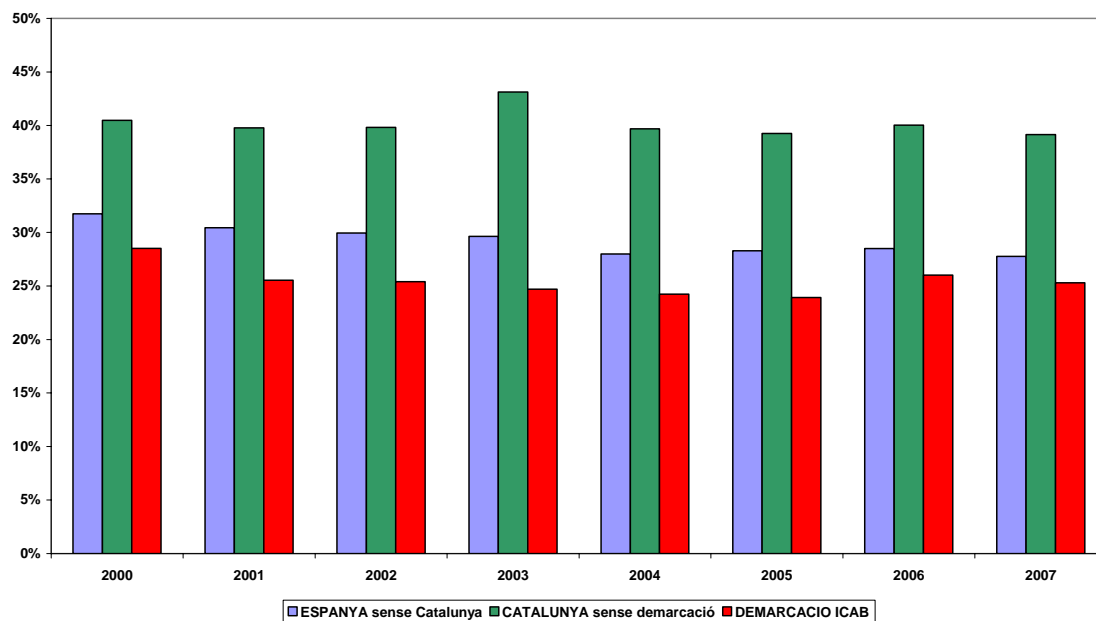
La taxa de pendència

En línies generals, la pendència sembla en el 2007 haver millorat després que en el 2006 hi hagués un fort augment en tots els territoris. La causa probable és la millora de la capacitat resolutòria. No obstant això, la diferència és mínima, la qual cosa no permet parlar encara de millores generalitzades en cap dels territoris analitzats.

Si comparem els tres territoris en un mateix gràfic, ens adonem que **la reducció de la pendència en el 2007, és molt petita** trobant-se encara amb valors més alts que al 2004, any en que la taxa de pendència va ser més satisfactòria.

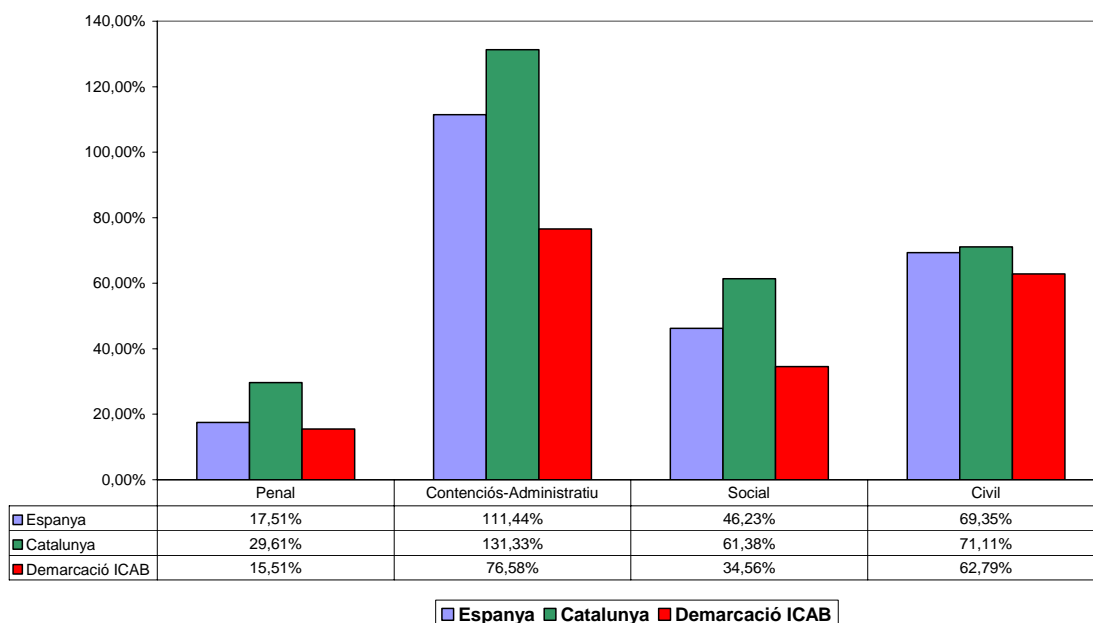

COMPARATIVA TERRITORIAL TAXES DE PENDÈNCIA. TOTES JURISDICCIONS

Podem afirmar que la situació de la pendència per àmbits segueix la mateixa tendència en els darrers 7 anys, això és: **l'àmbit que presenta aquest indicador més alt és el contenciós-administratiu**, seguit del civil, el social i el penal.

TAXA PENDÈNCIA MITJANA 2000-2007 PER JURISDICCIONS

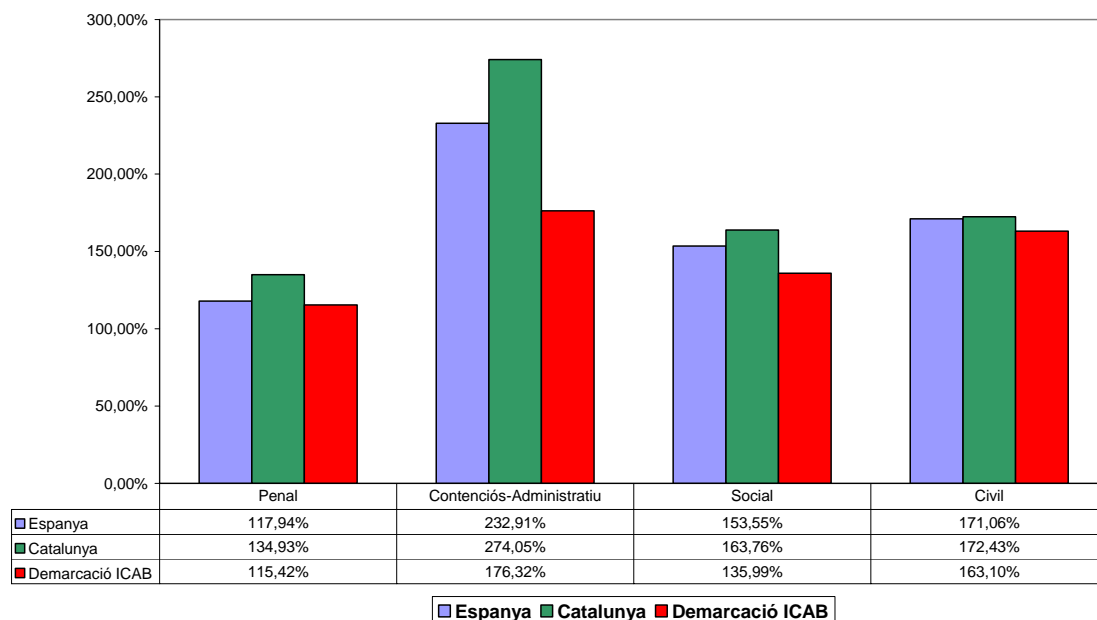
La taxa de congestió

La congestió segueix una evolució paral·lela a la de la pendència. Així, després que aquest indicador augmentés en el 2006, el 2007 ha vist lleugerament reduïda la congestió en els tres territoris comparats, a causa de la millora en la resolució.

Nogensmenys, aquesta millora és gairebé imperceptible i no situa aquest indicador en els nivells ni del 2005 ni del 2004. Per tant, cal parlar d'una millora relativa.

L'àmbit més congestionat als tres territoris comparats continua sent el contenciós-administratiu, seguida de la civil, social i penal.

TAXA DE CONGESTIÓ MITJANA 2000-2007 PER JURISDICCIONS

Tot i així, cal reconèixer que una vegada més, la demarcació ICAB obté els millors resultats en pendència i congestió, tot i tenir una resolució menor en relació a la resta d' àmbits comparats.

Aspectes destacables per àmbits jurisdiccionals

Sistema penal

Actuació policial

Enguany, s'ha produït un retràs considerable en la publicació de les dades provinents del Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya motiu pel qual, no ha pogut ser analitzada la seva activitat i relacionada, com s'ha de fer sempre i en tot cas, amb l'actuació dels Jutjats i Tribunals.

Jurisdicció penal

Durant l'any 2006, a l'Estat espanyol, els assumptes ingressats en aquesta jurisdicció ja varen sobrepasar el màxim històric dels 6 milions d'assumptes. En el 2007, **el nombre d'assumptes ingressats ha continuat augmentant en un 3,2%**.

A la demarcació ICAB, el ritme de creixement ha estat menor que en el 2006 (un 1,6% front el 4,8% de l'any anterior); en el 2007, els assumptes ingressats ja superen el mig milió d'assumptes anuals.

La penal continua sent, doncs, la jurisdicció a la que més recorre la ciutadania i la que gestiona un major volum d'assumptes.

Quan a la capacitat resolutiva de la jurisdicció, aquesta ha augmentat en tots els territoris comparats, però, no suficientment per resoldre tots els assumptes anuals entrants i els pendents de l'any 2006. Es confirma la tendència a la desacceleració en la resolució dels assumptes.

Com han posat de manifest les memòries de les principals institucions judicial de Catalunya (memòria del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya i Informe sobre la Memòria del Deganat de Barcelona 2006 i 2007) la manca d'infraestructures, de recursos materials i de personal continuen sent les causes principals que les taxes de resolució, pendència i congestió no siguin satisfactòries i, en conseqüència, no es doni el servei que exigeix la ciutadania.

Però el cert és que **el legislador ha continuat donant respostes penals als conflictes dels ciutadans** i que **aquesta acció no ha vingut acompanyada de la major dotació pressupostària imprescindible i necessària.**

A més, si hi afegim, la sobrecàrrega de treball; la deficient formació del personal judicial; els problemes d'organització i d'aplicació de les noves tecnologies a la justícia, entre altres, tenim un conjunt de problemàtiques que no només afecten a aquesta jurisdicció (especialment vulnerable a aquesta circumstància), sinó al conjunt de l'administració de justícia.

Aquests extrems són d'especial preocupació actualment atès que, com s'ha pronunciat en diverses ocasions l'ICAB, les recents modificacions legislatives indiquen que els resultats de l'any 2008 poden ser molt més negatius mentre que, paral·lelament els jutjats i tribunals no estan suficientment dotats per assumir l'increment produït.

Enguany, arran de la publicació d'ambdós informes del CGPJ sobre aquests temes, hem aprofundit en la situació de les executòries i de la mobilitat judicial en la demarcació ICAB, i més en concret, en els jutjats de Barcelona. Els resultats són concloents: **la situació de les executòries és molt complicada.** Malgrat que les estadístiques referents a Catalunya, i en concret, en el partit judicial de Barcelona, mostrin una millora en la tramitació i la resolució de les executòries, aquesta és la fase del procediment penal en que l'eficàcia judicial és més qüestionada.

Les conclusions de l'informe esmentat exposen que a Espanya hi ha 323 jutjats penals, dels quals el 5,9% estan especialitzats exclusivament en executòries. La pendència global existent s'eleva a 269.405 executòries, de les quals 70,25% corresponent a jutjats ordinaris (189.280 executòries), i la resta, un 29,74% a òrgans especialitzats en aquesta matèria (80.125 executòries).

La ràtio mitjana es xifra en 795 executòries per cada jutjat penal ordinari i de 5.723 executòries per òrgan especialitzat. A Catalunya el percentatge mig de pendència se situa en 1002 executòries en els jutjats penals ordinaris i en 5624 en els especialitzats.

Com podem veure, Catalunya, en el primer cas, excedeix amb escreix la mitjana espanyola. Pel que fa la situació dels 4 jutjats especialitzats del partit judicial de Barcelona (jutjats penals 12, 15, 21, 24, que varen ser inspeccionats el novembre de 2003, ara fa 5 anys) es mantenen dintre de la mitjana.

Malgrat tot, hem de qüestionar la fiabilitat de les xifres, ja que en el 2005, el CGPJ havia proposat modificar el sistema de registre i estadística judicial, de manera que tots els jutjats d'executòries es registressin de forma homogènia, atenent el nombre de sentència a executar i no al número de penats.

El nombre d'executòries ingressades any rere any és variable. A la demarcació ICAB després d'un descens substantiu entre el bienni 2005-2006 han tornat a incrementar-se novament els ingressats en el darrer any. No oblidem que l'augment de les executòries respon a l'increment de l'ingrés en l'àmbit penal, com a conseqüència d'una major intervenció punitiva de l'Estat.

Les conclusions que ens permeten avançar aquest informe són que **els jutjats penals d'executòries de Barcelona estan treballant per sobre dels mòduls d'entrada des de fa anys.**

Així, si segons l'acord del CGPJ de 8 de febrer de 2006, el mòdul d'ingrés són 2.655 assumptes, en el 2006 aquest jutjats varen registrar 3.637 assumptes i en el 2007, 4.042 el que representa suposa un 136,97% i 152,25 % de més, respectivament.

Quan a la resolució, aquests jutjats resolen molts més assumptes que els mòduls establerts pel CGPJ que estan en 1485h/p (hora/punts). En els darrers dos anys, es resol el 213,79% i el 255,71% més, que el mòdul esmentat.

Finalment, l'informe del CGPJ també ens aporta informació sobre la situació de la plantilla orgànica d'aquests jutjats: A data 31 de desembre de 2007, hi havia 8 jutjats, en comptes de 4, ja que cadascú d'ells estava desdoblant en un "bis", amb un Magistrat, un secretari i 6 funcionaris de reforç. Cal dir que del 127 funcionaris destinats a executòries la majoria són interins, amb els problemes ja exposats i denunciats per part de les institucions judicials catalanes de la manca de formació d'aquests funcionaris (informe CGPJ, p. 22).

Finalment, en aquest informe hem volgut aprofundir en la proposta plantejada pel nostre Col·legi de **que es possibiliti a les parts negociar les conformitats en una fase prèvia a l'assenyalament de la vista oral.** Una mesura que si es concretés beneficiaria a tots els intervinents en el procés penal i reduiria els costos judicials.

Penitenciari

El nombre d'interns ha seguit una línia d'augment derivada de l'enduriment de la legislació penal i de la política criminal de tolerància zero aplicada en determinats delictes.

A data 31 de setembre de 2007, el nombre total de reclusos a les presons espanyoles (incloent Catalunya) s'elevava a 66.612 persones. D'entre els quals 46.732 eren homes i 3.823 dones. El nombre d'interns preventius s'elevava a 16.057 (14.496 homes i 1.661 dones).²

A 31 de desembre 2006, el total es va situar a 64.021, entre els quals el 32,2% eren estrangers (Consell General del poder judicial, memòria 2006).

Catalunya segueix la mateixa tendència; segons dades del Servei de Reinserció i Serveis penitenciaris, el nombre d'interns el 31 de desembre de 2007, era de 9.395, un 4,5% més que l'any anterior, que era de 8.970.

La població estrangera (inclosos els comunitaris) a les presons catalanes s'ha situat en el 2007 en 40,2%. Respecte l'any anterior, l'augment ha estat del 2,5%. El 35,6% procedien del Magrib i el 27,3% d'Amèrica Central o Sudamèrica. Els interns comunitaris representen el 16% del total d'estrangers.

Segons el Departament de Justícia, es verifica un **augment significatiu del total de persones que es troben sotmeses a una mesura penal** (tant a l'àmbit de justícia juvenil, com el penitenciari i de mesures alternatives a la presó – àmbit execució penal a la comunitat-). De 14.450 persones, en data 31 de desembre 2006, s'ha passat a 15.859 persones en el mateix període del 2007 (increment del 9,75%).

Àmbit civil

L'àmbit civil que s'ocupa de les relacions privades regides pel Codi civil i per les qüestions relacionades amb el tràfic mercantil, enguany confirma les tendències apuntades a l'informe de la justícia anterior, això és: un **augment de la**

---

² Dades obtingudes del Instituto Nacional d'Estadística (INE). Últimes dades disponibles, 2007

litigiositat, sobretot en els assumptes mercantils i i una desacceleració en la resolució. El volum d'assumptes civils que suporta la demarcació de l'ICAB continua sent lleugerament superior a la resta de Catalunya. Quan als indicadors judicials, destacar que malgrat en el 2007 ha millorat la capacitat resolutiva, aquesta continua sent insuficient per atendre les demandes de justícia en les relacions privades. La pendència i la congestió en tots tres territoris comparats, tot i ser lleugerament inferior a l'any 2006, continua a uns nivells insostenibles que fan necessària de manera urgent la creació de nous òrgans judicials i la dotació de nous mitjans personals i materials.

Les causes d'aquesta situació, que s'exposen detalladament en el cos de l'informe, apunten cap a: l'encara **poca repercussió de la mediació com instrument alternatiu a la via judicial**; l'augment de la població a Catalunya; el fet que el PIB català és superior al de la resta de CCAA.

Com una causa que en un futur proper pot derivar en un encara major increment generalitzat en totes les jurisdiccions, sobretot en la civil, és la crisi econòmica a la que ens trobem immersos, la qual ve derivada de la crisi del sistema hipotecari (hipoteques "subprime" USA). Aquesta situació incideix, de forma directa en la conflictivitat civil, augmentant determinats procediments com els hipotecaris.

Enguany, hem volgut fer èmfasi en la especialitat mercantil. Destacar la situació de **col·lapse que pateixen els jutjats mercantils de Barcelona** que estan treballant per sobre del doble de les seves possibilitats; en concret, amb una mitjana de 600 assumptes per any (en el 2007), quan els mòduls fixats pel consell d'Europa i assumits pel CGPJ estan en 350 assumptes anuals (per una anàlisi detallada de les causes d'aquesta situació i la repercussió que provoca en la resta dels àmbits jurisdiccionals, vegeu apartat corresponent).

Àmbit contenciós-administratiu

El contenciós-administratiu és l'àmbit jurisdiccional en el qual els **endarreriments i la congestió són més greus**. Això és, la pendència i la congestió es troben a uns límits insostenibles que afecten de manera greu a la qualitat de la justícia en aquest àmbit jurisdiccional.

El principal problema rau en els assenyalaments que, a principis de l'any 2008, es fixaven amb dos anys vista (2010) i en la durada dels procediments que s'eternitzen en els jutjats del contenciós i en les seccions de la sala del contenciós-administratiu del Tribunal Superior de Catalunya.

Destacar que a finals de 2007 varen entrar en funcionament tres nous jutjats del contenciós-administratiu amb la finalitat de solucionar aquesta situació.

Quant als indicadors judicials i la litigiositat (assumpte/població X 1000 habitants), cal dir que aquesta darrera experimenta una línia progressiva d'augment anuals, excepte la demarcació ICAB que, en el 2007, s'ha mantingut.

Cal advertir que si bé, en comparació amb la resta d'àmbits jurisdiccionals, la ràtio assumpte/ habitant és força baixa; això no significa necessàriament que hi hagi menys conflictivitat interadministrativa o entre l'Administració i els ciutadans, sinó que senzillament és molt probable que la ciutadania no confiï que aquest ordre jurisdiccional pugui donar una resposta en un termini prudent. Com s'afirma des de l'advocacia, **la lentitud del procediment i l'alt cost econòmic dificulten l'accés a aquesta jurisdicció** (món jurídic, número 225, març 2008, p. 14).

Àmbit social

Aquest àmbit continua sent, juntament amb el penal, el que obté millors indicadors. La litigiositat, malgrat es confirma una tendència a la disminució iniciada en el 2002, pot qualificar-se de relativa. **La crisi econòmica fa pensar en un**

increment de la conflictivitat laboral associada principalment al sector de la construcció.

Els indicadors judicials, tot i que són força acceptables, continuen estant per sota de les possibilitats que ofereix actualment la jurisdicció.

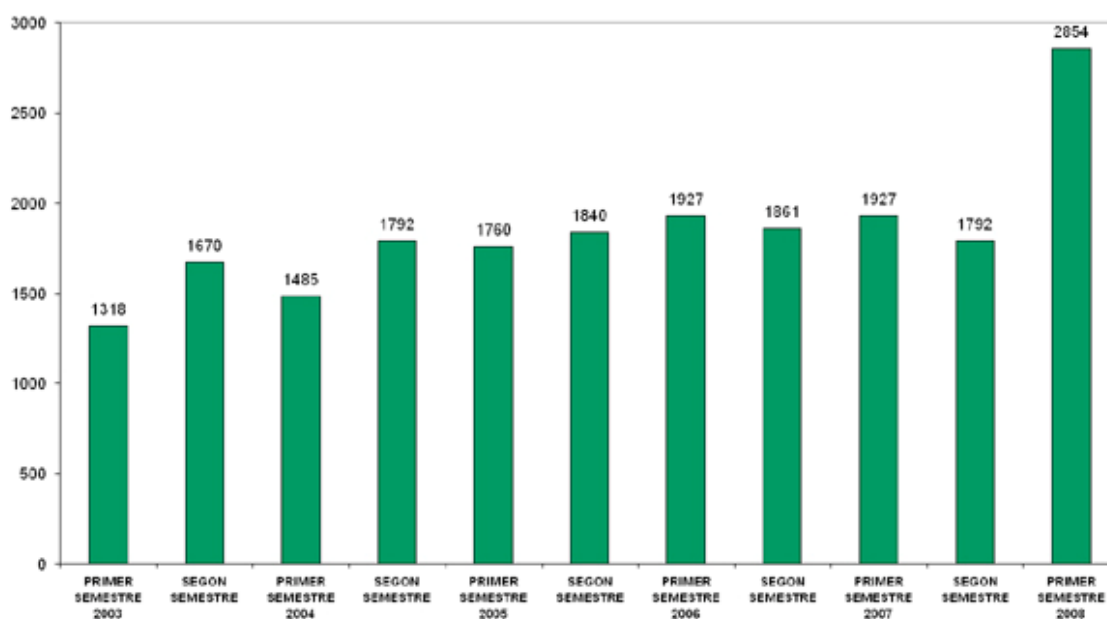
La demarcació ICAB continua suportar gran part de la càrrega de conflictivitat social; al voltant del 65% dels assumptes en la comunitat catalana.

Els procediments que més han augmentat en aquest darrer any són els acomidaments i les reclamacions de quantitat. Els litigis sobre seguretat social mantenen una certa estabilitat després d'una lleugera reducció a partir de l'any 2003.

Tot i així, de la mateixa manera que en l'àmbit civil, preocupa a aquest Col·legi d'Advocats el fet que la situació econòmica de l'últim període pugui tornar a desequilibrar la millor situació de la jurisdicció social respecte de la resta de jurisdiccions; atès que com indiquen les últimes notícies les xifres d'atur i conflictivitat social augmenten.

Aquesta realitat ja ha començat a detectar-se des del servei del torn d'ofici i assistència jurídica gratuïta incrementant-se en els sis primers mesos del 2008 el nombre de peticions respecte del mateix període de l'any 2007 en **més d'un 48%**.

ADVOCATS D'OFICI ÀMBIT SOCIAL

TERCERA PART. Informes monogràfics.

Com a novetat, l'Informe de la Justícia 2008 incorpora una sèrie d'informes monogràfics sobre algunes qüestions tant relacionades amb el funcionament de l'administració de justícia, com pel que fa a la figura dels advocats per tal d'aproximar-los a la ciutadania.

Estudis sobre l'advocacia

Es realitzen dos estudis d'aprofundiment. En el primer, s'analitzen conjuntament altres informes realitzats (Consejo General del Poder Judicial i Consejo General de la Abogacía Española) per tal d'acostar-nos a la percepció que els advocats tenen de sí mateixos i els que té la societat.

En termes generals pot dir-se que malgrat no apreciar-se valoracions massa allunyades entre el que pensa la societat dels advocats, del que pensen els

advocats de sí mateixos; és precís encara posar un èmfasi especial en el coneixement de la tasca que realitza l'advocacia en la defensa de l'interès del ciutadà i en fer prevaldre el seu dret.

La imatge de l'advocat ve associada en la majoria d'ocasions amb la idea del plet i conflicte judicial. La valoració que es fa dels advocats, per tant, és deutora en molt bona part de la valoració que es fa del funcionament de l'administració de justícia en general.

Però cal insistir fortament en la tasca preventiva que pot realitzar l'advocat i que, sense dubte evitaria l'excès de judicialització, clau per construir una societat sana; així com en la tasca mediatora que contribuiria a millorar les taxes de congestió en els jutjats i tribunals.

En el segon dels estudis que es presenten en la tercera part de l'Informe sobre la Justícia 2008, s'analitza una dels elements més primordials que defineixen a l'advocat, això és la seva formació tant la prèvia, obtinguda en la universitat, com la posterior, mitjançant la formació continuada i especialitzada que obté dels col·legis d'advocats.

En aquest sentit, s'observa que malgrat el descens en el nombre de llicenciats en dret que han viscut les diferents universitats, el nombre de col·legiacions ha patit el descens però no en la mateixa proporció.

Paral·lelament, l'augment de demanda dels col·legiats per obtenir una formació especialitzada i de qualitat en el sí del Col·legi d'Advocats de Barcelona s'ha anat incrementant i ampliant-se les franges d'edat

Estudis sobre l'administració de justícia

Tres són els informes monogràfics que s'han elaborat en aquesta edició.

Pel que fa a l'anàlisi sobre l'àmbit d'actuació en els conflictes de **violència sobre la dona**, cal tornar a insistir una vegada més, en la necessitat de millorar molts aspectes tant pel que fa a la normativa com al funcionament concret.

Així, es considera un problema important el que no existeixi un protocol establert per tal de distingir entre la violència lleu i la violència greu.

Tractant-se com es tracta d'un fenomen que s'intenta solucionar fonamentalment per la via penal, aquest tipus d'assumptes són en molt bona part la causa per la qual s'ha incrementat la litigiositat en aquest àmbit jurisdiccional i el col·lapse registrat, ha superat tots els pronòstics i ha provocat que s'incideixi en menor mesura en tasques més preventives i de coordinació.

Aquesta insistència en la solució penal provoca també disfuncions en l'àmbit civil, de tal manera, que l'ICAB considera que hauria de ser necessari retornar als jutjats de família aquests procediments.

És imprescindible desenvolupar programes tant per la víctima com per l'agressor per tal d'afavorir la seva reinserció i evitar reincidències; i resoldre aquelles situacions en les que la indisponibilitat de l'acció per part de la víctima (per tractar-se d'una acció penal) genera incomprensió i falta d'eficàcia per altres situacions més greus.

El segon dels estudis monogràfics posa una especial atenció en el **temps de resposta** com un indicador més del funcionament dels jutjats i tribunals.

Es tracta per tant de saber quant temps triga un òrgan judicial en dictar una resolució. Però és important insistir, que el fet d'obtenir una resposta no s'ha de

confondre amb el fet d'obtenir una resposta efectiva (execució de la resolució), paràmetres que no sempre coincideixen.

En termes generals, el temps de resposta se situa en torn als tres mesos, però això varia segons la jurisdicció.

Així, pel que fa sempre a la demarcació de l'ICAB, en l'àmbit penal el temps de resposta se situa en torn al 2 mesos; en el social ultrapassa els 3 mesos, en el civil s'acosta als 7 mesos i en el constencions-administratiu ultrapassa els 14 mesos.

El tercer dels estudis monogràfics, posa una especial atenció en el **funcionament dels jutjats de les delegacions del Col·legi d'Advocats de Barcelona** al haver-se detectat ja l'any passat, que la situació dels Jutjats i Tribunals de Barcelona ciutat no sempre eren extrapolables a les de determinats partits judicials.

L'augment de població en aquests municipis, l'excessiva mobilitat del personal de l'administració de justícia en tots els cossos existents, la concentració de la matèria penal i civil en mans d'un sol jutjat, la concentració de recursos en la ciutat de Barcelona o l'escassetat de fiscals; són algunes de les causes que poden explicar per què **les taxes de congestió o pendència superen amb escreix les mitjanes**.

Certament no podem deixar de reconèixer que fets com la inversió realitzada en edificis judicials, podran ajudar; però és imprescindible una actuació decidida sobretot pel que fa a la **manca d'estabilitat dels recursos humans**, imprescindible per a millorar els diferents indicadors.

Conclusions generals

Com a conclusió general i sense perjudici que, atès l'extensió i l'especificitat de les conclusions dels estudis monogràfics ens remetem a la lectura íntegra dels documents; podem concloure novament què **és fonamental la coordinació de les polítiques dels diferents departaments que integren el govern**, així com amb d'altres institucions, per solucionar definitivament la situació de l'Administració de Justícia, sobretot en aquests moments en els que la situació de crisi econòmica fa pensar en un augment de determinats litigis que poden provocar un major col·lapse.

Cadascuna de les modificacions legislatives que es fan en qualsevol àmbit d'actuació política, les instruccions que reben els funcionaris de l'administració central, autonòmica o local; o la situació econòmica i les mesures que es prenguin al respecte afectarà indefectiblement al funcionament de l'Administració de Justícia. Doncs el ciutadà i la pròpia administració recorren als nostres jutjats i tribunals per defensar els seus drets i interessos.

Hem de reconèixer els esforços que s'han fet per pal·liar la situació d'una administració que, amb una major i progressiva conscienciació del que significa ser un servei públic, impulsa reformes per la millora en la seva eficàcia i eficiència.

Tot i així, cal insistir en què encara ens trobem amb una situació molt precària, el que significa que qualsevol circumstància pot novament desequilibrar els indicadors i caure en una situació insostenible.

No és tan sols una qüestió pressupostària, es tracta d'una tasca que ha d'anar més enllà treballant en **l'àmbit informatiu i preventiu**.

Per aquest motiu, s'insistirà en la tasca que pot fer l'advocacia atès que és el professional que, en contacte amb el ciutadà, pot prestar de la millor manera aquest servei.

Cal també desenvolupar al 100% les eines principals del Pla de Transparència Judicial, atès que només amb unes dades exactes podrem obtenir un diagnòstic més realista de la situació.

Per això, és absolutament imprescindible **desenvolupar les eines tecnològiques de comunicació, informació i tractament de dades**; implicant decididament a tots els professionals: Jutges i Magistrats, Secretaris Judicials, advocats, procuradors, fiscals i funcionaris de l'administració de justícia en general; però també d'altres administracions com les forces i cossos de seguretat, l'administració local, serveis penitenciaris, etc.

Cal tenir una actitud ferma en el **desenvolupament d'una nova oficina judicial** que tingui criteris uniformes en el registre d'assumptes però també en el seguiment de cadascun dels procediments; amb indicadors que controlin la seva eficàcia i eficiència.

És necessari dotar a l'administració de justícia de la **flexibilitat adient per adaptar-se a les circumstàncies conjunturals o estructurals** que afectin el seu funcionament, tant pel que fa als recursos materials com als recursos humans; distingint entre les funcions jurisdiccionals de les que no ho són; però també permetent la possibilitat d'estructurar organitzativament els Jutjats i Tribunals.

Cal treballar en la resolució dels conflictes per la via de la **mediació i conciliació** que s'ha demostrat ja en l'àmbit familiar com una solució eficaç, ràpida i satisfactòria per les parts.

Millorar la formació de tots els intervinents en l'administració de justícia per tal de completar-la i també atendre a les necessitats d'especialització, ha de ser també una eina importantíssima en aquest esforç; però és summament necessari recordar que una **formació conjunta de tots els professionals implicats**, ajudarà sense

dubte a què el treball posterior que exigeix una forta relació i cooperació, es desenvolupi sense disfuncions.

És necessari insistir en la necessitat de **desenvolupar a Catalunya el marge competencial que preveu l'Estatut**, per tal de poder treballar d'una manera més propera en el disseny de polítiques coordinades.

Per últim, és imprescindible **treballar coordinadament amb tots els professionals** implicats en taules conjuntes genèriques i específiques de cada jurisdicció per tal detectar les disfuncions segons el punt de vista de cadascuna de les parts i aportar solucions compromeses.